

Advies

Betreft : NTO Amerikaanse vogelkers De Nieuwe Ooster (ID 924232)
Vastgesteld : 17 april 2024

Advies:

Deze veterane Amerikaanse vogelkers uit 1890 te behouden en nu niet met meer dan 20% te snoeien. Daarnaast wordt voortzetting van de jaarlijkse controle geadviseerd om de mate van aantasting te blijven volgen.

Onderbouwing:

Op de Nieuwe Ooster staat de vermoedelijk oudste en dikste Amerikaanse vogelkers van Nederland. Geplant als onderdeel van de oorspronkelijke eerste aanleg naar het ontwerp van de befaamde bomendeskundige en tuin- & landschapsarchitect Leonard Springer. De door Springer ontworpen delen van De Nieuwe Ooster zijn een rijksmonument (nr. 526958). Hierbinnen is deze soort toegepast voor zijn sierwaarde. Pas later – in de eerste helft van de 20ste eeuw – werd de *Prunus serotina* toegepast als vulhout in de bosbouw. De boom op De Nieuwe Ooster heeft intussen het veterane stadium bereikt waarbij aantasting met zwammen en inkrimping van de kroon een normaal verschijnsel is. In een gedenkpark is goede monitoring dan van belang om de kans op ongelukken te beheersen. De betreffende boom staat gelukkig op een locatie met laag omgevingsrisico.

Op 21 december 2023 is door Idverde een Nader Technisch Onderzoek uitgevoerd, o.a. met een geluidstomograaf. Het bureau concludeert op basis daarvan dat de boom binnen zes maanden moet worden gekapt.

Woensdag 20 maart heeft de Commissie Beschermdwaardige Houtopstanden de Nieuwe Ooster bezocht om de Amerikaanse Vogelkers (*Prunus serotina*, boomnummer 924232) zelf te beoordelen. Na het doornemen van de verschillende rapportages en onderzoeken hadden wij namelijk nog een aantal vragen. Ook de eindconclusie zonder alternatieven te noemen doet volgens ons geen recht aan de bijzondere waarde van de boom.

Voor zover de commissie heeft kunnen achterhalen is er in Nederland geen andere Amerikaanse vogelkers van deze leeftijd of grootte bekend. En met zijn 140 jaar heeft de boom tevens een belangrijke culturele waarde als om zijn sierwaarde aangeplante Amerikaanse vogelkers. Een monument voor de huidige naoorlogse generaties, die de soort nog slechts kennen als exoot die in

het buitengebied als bospest bestreden moest worden als gevolgd van het toepassen ervan als vulhout in de bosbouw in de eerste helft van de twintigste eeuw.

Uitlopend begin april 2024

Het bij het Nader Technisch Onderzoek gemaakte geluidstomogrambeeld is onvoldoende om enkel en alleen op basis daarvan een conclusie te trekken over de nog aanwezige restwand. Daarbovenop komt dat de norm die gehanteerd wordt om de veilige dikte van de restwand te beoordelen ook discutabel is, helemaal als het gaat om oudere (holle) bomen. Dit soort metingen moet dan ook altijd kritisch gecontroleerd worden met prikken, kloppen, eventueel vrijgraven van de stamvoet en gezond verstand. Blijft er ook daarna een serieuze verdenking van onaanvaardbare gevaarzetting, dan kan de dikte van de restwand nog gecheckt worden met een resistograaf. Wat de resultaten van de metingen ook zijn, in de uiteindelijke conclusie zal altijd de complete boom en omgeving betrokken moeten worden. A fortiori geldt dit bij de beoordeling van een monumentale en veterane boom. In zo'n situatie zal bovendien altijd eerst gekeken moeten worden naar de mogelijkheden om in de omgeving aanpassingen te doen om het risico te verkleinen, voordat geconcludeerd kan worden dat de boom niet te behouden is.

Tijdens ons bezoek aan de boom hebben wij de boom opnieuw beoordeeld met o.a. prikken en hamer. Op basis van de knopbezetting van de twijgen kan geconcludeerd worden dat de conditie van de vogelkers voldoende is. Waar de rotting in de stamvoet zorgt voor mechanische verzwakking, zorgt de aangroei van houtweefsel juist weer voor mechanische versterking. Als laatste heeft de standplaats van de boom een lage gevaarzetting. De kans dat de boom bij afbreken schade en/of slachtoffers maakt is zeer klein.

De gehele boom in ogenschouw nemend, is er naar ons inziens geen acuut gevaar en kan de boom in ieder geval nog enige jaren behouden worden. Verder vooruitkijken is bij de geconstateerde aantastingen niet mogelijk. Wij zien nu nog geen noodzaak tot rigoureuze snoei. Die zal de conditie van de boom slechts verminderen. Wel is voortzetting van jaarlijkse controle gewenst om de mate van aantasting te blijven volgen.

Vastgesteld in de vergadering van 17 april 2024

Voorzitter

Secretaris

Ir. Pieter Boekschooten

Drs. Wouter van der Wulp

Aanwezig op de vergadering de leden Boekschooten, Houweling, Zwarteveen, Vonk en Voshaar.

Aanwezig bij de schouw op 20 maart 2024 eveneens aanwezig de leden Hilbert en Oldenburger.